

DE WEDEROPBOUW VAN JERUZALEM - 3

LYNN AUSTIN

A man in a turban and robe is shown in profile, working on a stone wall. He is holding a hammer in his right hand, raised above his head, and a chisel in his left hand, positioned against the stone. The background features a vast, hazy landscape with rolling hills and a city visible in the distance, all under a warm, golden sunset sky. The entire scene is framed by a decorative border with a repeating geometric pattern.

Nehemia,
bouw op Mij

ROMAN

Proloog

De burcht van Susa, Perzië 473 voor Christus, de veertiende adar

Mordechai wist wat het was om met de dood te worstelen en te winnen. In zijn kamer in de burcht van Susa had hij de hele dag naar het nieuws over de strijd geluisterd, zijn boodschappers snelden in en uit, als de bijen van een bijenkorf. De engel des doods had rondgewaard vanaf het moment dat de zon onderging op de twaalfde, en daarna de hele dertiende adar. Volgens de laatste rapporten die hij ontving terwijl de bleke, vroege lentezon eindelijk onderging na deze dag van dood en verderf, hadden zijn Joodse volksgenoten vijfhonderd van hun vijanden in Susa omgebracht. Hij had gebeden voor de kinderen van Abraham, die verspreid over de 127 provincies van het Perzische rijk woonden en had zich afgevraagd hoe het hun was vergaan. Vooral was hij benieuwd naar het gebied dat Trans-Eufraat heette, waar de Joden in Jeruzalem in een zo kwetsbare positie verkeerden. Hun vijanden in het grote Perzische rijk waren ver in de meerderheid en overtroffen hen zeker op het gebied van oorlogvoering. Het volk van Mordechai bestond uit handelaren, boeren en geleerden, niet uit soldaten. Maar toch zouden ze verbeten vechten voor hun gezinnen en hun leven, wist hij. En het was duidelijk dat God aan hun zijde had gestreden.

Het werd donkerder. Hij zou de sputterende olielampjes moeten doven en naar huis moeten gaan nu deze dertiende adar, en dus het gevaar, voorbij was. Maar de spanning van een paar slapeloze nachten had hem te veel uitgeput om te lopen en de trap af te gaan. Mordechai gespte het zwaard dat hij de hele dag had gedragen, voor het geval hun vijanden zouden winnen, los. Hij legde het wapen op

de vloer, ging op de bank zitten bij het raam met uitzicht over de gracht en liet zich vermoeid tegen de kussens zakken. Het open raam was een duister gat, de maan en sterren gingen schuil achter een grijs wolkendek. Diep ademde hij de frisse lentelucht in en hij deed zijn ogen even dicht om uit te rusten.

Even later schrok Mordechai wakker van een klop op de deur. Zonder erover na te denken greep hij naar zijn wapen en trok het uit de schede, maar hij bleef zitten. ‘Wie is daar?’

‘Ik ben het maar, heer.’ De deur ging langzaam open en een van de soldaten die de afgelopen anderhalve dag voor zijn kamer hadden gepost, verscheen in de schemerige opening. ‘Het spijt me dat ik u stoort, heer.’

‘Kom binnen.’ Zijn schouders ontspanden en hij legde zijn wapen neer. ‘Hoe laat is het?’

‘Het is de derde wacht, heer.’

Mordechai wreef in zijn ogen. Hij had langer op de bank bij het raam geslapen dan hij van plan was geweest. De nacht was al voor meer dan de helft voorbij.

‘Uw adjudant, Jakob ben Chasub, wil u spreken. Hij zegt dat het belangrijk is.’

Op dit tijdstip in de nacht moest dat wel. De bezorgdheid hielp Mordechai zijn slaperigheid te verdrijven en klaarwakker te worden. ‘Laat hem binnen.’ Het was tekenend voor de extreme dreiging waaronder ze allemaal gebukt gingen dat zelfs Jakob, die tijdens deze hele beproeving Mordechais rechterhand was geweest, toestemming moest vragen om zijn kamer binnen te komen. Zijn bleke gezicht en de donkere kringen onder zijn ogen verrieden zijn uitputting na de lange, bloedige dag. Tot Mordechais verrassing nam zijn adjudant drie kleine jongens mee de kamer in.

‘Vergeef me dat ik u stoort, heer, maar... maar het lijkt erop dat de gevechten toch niet zijn geëindigd.’

Er ging een rilling van angst en ontzetting over Mordechais rug. ‘Wat bedoel je? Volgens het bevel van de koning moesten de gevechten bij zonsondergang gestaakt worden. De dertiende adar is voorbij.’

‘Op straat wordt ook niet meer gevochten. Het is hier. In de burcht.’

‘Wat?’

‘Een aantal leden van uw persoonlijke staf en hun gezinnen werden een uur geleden in hun huizen aangevallen.’

Mordechai kwam met stijve ledematen overeind. ‘Nee! Onmogelijk. We hebben overal wachters neergezet.’

‘Ja, dat klopt. Maar we hebben hen te snel naar huis gestuurd, allemaal, op de ene soldaat voor uw deur na. En we vertrouwden de verkeerde mensen. Onze vijanden vonden zwakke plekken in de beveiliging en gebruikten die om uw naaste medewerkers aan te vallen.’ De zware stem van Jakob beefde van emotie. ‘Twee mannen en hun gezinnen werden afgeslacht voordat we alarm konden slaan.’

‘En jouw eigen huis, je gezin...?’

‘Ik hoorde het alarm voordat de moordenaars kwamen. Mijn gezin is veilig.’

‘Wie zijn er vermoord?’ vroeg Mordechai. Hij wachtte met angst in zijn hart op het antwoord.

‘Bani ben Zachai en zijn gezin...’

‘God van Abraham, heb medelijden,’ fluisterde hij.

‘En uw schrijver, Chachalja, en zijn vrouw.’ Jakob slikte en vocht tegen zijn tranen. ‘Dit zijn de drie zonen van Chachalja. Ze hebben het overleefd, maar ze zagen...’ Hij kon zijn zin niet afmaken.

Mordechai had een ogenblik nodig om zichzelf onder controle te krijgen. Hij wreef met zijn handen over zijn gezicht en trok aan zijn baard. Hij wilde dat hij nog een keer wakker kon worden, om te ontdekken dat het allemaal niet meer dan een boze droom was.

Jakob schraapte zijn keel. ‘Deze vergeldingsactie was persoonlijk, heer. Ze was gericht tegen uw bestuur. De moordenaars wisten wie ze moesten hebben, waar ze woonden, hoe ze de beveiliging konden omzeilen. Ze wachtten met opzet tot na zonsondergang, toen wij dachten dat het gevaar voorbij was en naar huis gingen om te slapen.’

‘Zaten die aanvallers dan al in de burcht te wachten?’

‘Daar lijkt het op, heer. Alle buitenpoorten en -deuren werden al dagen bewaakt.’

Mordechai kreunde. ‘Ik ben hier verantwoordelijk voor. Hoe kon ik zo blind zijn? We hebben zo veel uitvoerige plannen ontwikkeld

om de veiligheid van onze mensen in het hele rijk te waarborgen, maar voor mijn naaste medewerkers, hier in de burcht zelf, is me dat niet gelukt.’

‘We hadden dit geen van allen verwacht, heer. Maar we denken dat alle moordenaars zijn gevangengenomen of gedood. Degenen die we levend in handen kregen, zullen nog voor de ochtend praten. Dan weten we ook de omvang van de samenzwering.’

‘Het zijn ongetwijfeld de zonen van Haman en hun bondgenoten, die wraak nemen. Daar ben ik absoluut zeker van.’

Mordechai liep op en neer en vocht tegen zijn uitputting terwijl hij probeerde te bedenken wat hij moest doen. ‘Ik zend een boodschap naar koningin Ester en vraag haar een verzoek bij de koning in te dienen. De tien zonen van Haman moeten hiervoor worden opgehangen. En ondertussen hebben we een extra dag nodig om de vernietiging van onze vijanden te voltooiën. Ester moet de koning toestemming vragen om hen ook vandaag nog op te sporen en om te brengen. We zullen hen vinden, waar ze zich ook verbergen. Dit is nog niet afgelopen.’

Hij liep naar zijn werktafel en rommelde in het schemerige licht van de olielamp, op zoek naar schrijfmateriaal en perkament. ‘Laat iemand Hatach ontbieden, de eunuch van de koningin,’ zei hij tegen Jakob. ‘Hij moet mijn boodschap direct aan Ester overbrengen. Zij moet zo snel mogelijk het initiatief nemen en de koning ongevraagd met dit verzoek benaderen.’

‘Gaat het niet sneller als u de smeekbede zelf indient, heer?’

‘Misschien. Maar Ahasveros zal eerder geneigd zijn om in actie te komen wanneer hij begrijpt dat het leven van zijn vrouw gevaar loopt.’

Mordechai werd zo in beslag genomen door zijn woede en spijt en was zo kwaad op zichzelf omdat hij niet voldoende op zijn hoede was geweest, dat hij de drie kleine jongens vergat, tot hij hun krampachtige gesnik en gesnuif hoorde. Hij keek op. Ze hadden hun nachtkleding nog aan en hun donkere haar zat door de war van het slapen. De jongste van de drie wreef in zijn ogen, zijn gezicht was behuild. Alle drie hadden ze dezelfde lege blik van verdriet en verschrikking

die hij ooit op het gezicht van zijn jonge nichtje Ester had gezien, op de dag dat ze wees was geworden en hij haar als zijn eigen dochter had aangenomen. Mordechai was niet verantwoordelijk geweest voor de dood van Esters ouders, maar wel voor de moord op de vader en moeder van deze kinderen. De vergeldingsactie was tegen hem en zijn medewerkers gericht.

Hij sloot zijn ogen en boog zijn hoofd om zijn zelfbeheersing te bewaren en de hete kolen van zijn razende woede een ogenblik te laten smeulen zodat ze plaats konden maken voor de warmte van medeleven. Toen hij zichzelf weer in de hand had, keek hij op en liep naar de kinderen toe. Hij schatte de oudste op zeven of acht jaar, en de jongere jongens op vier of vijf – zij hadden hun melkgebit nog. Mordechai hurkte voor de jongens.

‘Hoe heet je?’ vroeg hij aan de oudste.

‘Nehemia ben Chachalja,’ antwoordde hij fluisterend. Zijn ogen waren droog, alsof hij probeerde dapper te zijn en niet te huilen. Hij keek Mordechai heel kort aan, en liet zijn ogen daarna angstig door de hele kamer gaan, alsof er nog meer moordenaars van achter de gordijnen of gesloten deuren tevoorschijn konden springen.

‘En dit zijn je broers?’

Hij knikte. ‘Efraïm en Chanani.’ Dat laatste was een koosnaampje.

De borst van het jongste kind schokte van het stille snikken. Zijn oogleden waren rood van het lange huilen. Hij keek op naar Mordechai met zijn natte, donkere ogen.

‘Ik wil mijn mama,’ zei hij.

Mordechai zou het jongetje het liefst omhelzen om hem te troosten, maar zijn oudste broer leek zo bezorgd dat hij misschien iedereen die een vinger naar zijn broertjes uitstak zou aanvallen. Nehemia pakte de hand van Chanani beet en trok hem dicht tegen zich aan.

‘Waren deze kinderen erbij toen het gebeurde?’ vroeg Mordechai aan zijn adjudant. ‘In hetzelfde huis?’ Jakob knikte.

‘We verstopten ons toen de slechte mannen binnenkwamen,’ zei Nehemia. ‘Ik zei tegen Efraïm en Chanani dat ze heel stil moesten zijn.’

‘Ik ben heel blij dat je dat hebt gedaan, jongen. Heel wijs van je. Je bent een dappere jongeman.’

‘Nee, abba was het dapperst. Hij vocht terug.’

Mordechai wist niet wat hij moest zeggen. Was het beter om de jongen te laten vertellen over wat hij had gezien en gehoord, of was het beter om hem aan te sporen deze afschuwelijke nachtmerrie te vergeten? Alsof hij dat ooit zou kunnen! Mordechai moest het brok in zijn keel wegslikken. ‘Ik vind het zo afschuwelijk wat er is gebeurd,’ zei hij tegen de kinderen. ‘Jouw vader, Chachalja, was een goede man. Hij werkte voor mij, hier in de burcht. Ik weet dat ik zijn plaats nooit zal kunnen innemen, maar ik beloof dat ik vanaf nu voor jullie zal zorgen. Het zal jullie aan niets ontbreken.’

Behalve aan ouders om jullie lief te hebben en op te voeden. Wat een domme uitspraak. Mordechai zocht naar betere woorden, woorden van troost of hoop, terwijl hij hulpeloos moest toezien hoe Nehemia angstig de kamer bleef rondkijken, als een gevangen vogel die wanhopig een uitweg zoekt. Zijn tengere lichaam stond schrap, klaar om weg te rennen, en was zo gespannen dat Mordechai vreesde dat de jongen uit zijn vel zou springen zodra iemand probeerde hem aan te raken, ook al was het om hem gerust te stellen. De twee jongere kinderen waren precies het tegenovergestelde, slap en krachteloos van uitputting en shock, alsof ze elk moment in elkaar konden zakken. Ze hadden slaap nodig, maar Mordechai vroeg zich af of ze ooit weer echt rust zouden kunnen vinden.

‘Jullie zijn hier veilig. Ik laat niets met jullie gebeuren. En als jullie iets nodig hebben –’

‘We hebben een plaats nodig om ons te verstoppen,’ zei Nehemia.

Mordechai zweeg even voordat hij zei: ‘Jakob en een van mijn bewakers brengen jullie naar een veilige plek waar jullie kunnen uitrusten en –’

‘Gaan die slechte mannen proberen ook ons te doden?’ vroeg Nehemia. Hij bleef de kamer ongerust inspecteren, van het raam naar de deur, naar het tweede raam en weer terug. Onophoudelijk.

‘Die mannen komen nooit meer terug. Ik beloof je dat we de vijanden die dit deden, opsporen en straffen. Ik geef je mijn woord. En tot die tijd passen de bewakers op jullie. Ze blijven bij jullie zolang je dat wilt.’

‘Abba kende de mannen die in ons huis kwamen. Hij deed de deur voor hen open, maar zij bedrogen hem.’

‘Heb je dat allemaal gehoord?’ vroeg Mordechai. Nehemia knikte. ‘Heer, heb medelijden...’ fluisterde de man binnensmonds. Hij keek Jakob aan. ‘Breng ze naar mijn huis. Zorg ervoor dat ze iets te eten krijgen en een plek om te slapen.’

‘Ja, heer.’ Jakob draaide zich om naar de deur en gebaarde naar de jongens om hem te volgen, maar Nehemia bleef stokstijf staan. Net als zijn broers. De twee jongsten kropen dicht tegen hem aan en hielden hem stevig vast. Ze waren doodsbang en Mordechai wist niet wat hij moest doen om hen te kalmeren.

‘Willen jullie liever hier bij mij blijven? Kijk maar eens uit het raam hoe hoog we hier zitten. En de soldaten voor mijn deur laten niemand naar binnen.’

Nehemia knikte en keek naar het zwaard van Mordechai, dat nog steeds open en bloot bij de bank op de vloer lag. Hij hield zijn broers stevig tegen zich aan toen hij naar het raam liep om het uitzicht te inspecteren.

‘Goed,’ besloot Mordechai. ‘Jullie mogen alle drie hier blijven. Jakob, kun je een van mijn dienaren opzoeken en vragen om dekens en kussens te brengen, en misschien iets eenvoudigs om te eten? En stuur daarna een boodschapper naar Hatach, de dienaar van koningin Ester.’ Mordechai liep naar de bank bij het raam en deed de luiken dicht. ‘Kom,’ zei hij, op het kussen kloppend. ‘Jullie kunnen hier liggen en uitrusten.’

Nehemia hielp Chanani op het kussen. De twee jongste jongens gingen onmiddellijk liggen en rolden zich op tot bolletjes. Het verbaasde Mordechai niet dat Nehemia rechtop bleef zitten, met zijn waakzame ogen wijd open. Zijn bungelende benen reikten nog niet eens tot de vloer.

Zelfs met de luiken dicht drong de koude nachtlucht de kamer binnen. Mordechai deed zijn buitenmantel uit en dekte de kinderen ermee toe. Nu hij alleen was en op zijn dienaren wachtte, liet hij het afschuwelijke nieuws pas volledig tot zich doordringen.

Hij was tekortgeschoten tegenover de mannen die hem het meest

nabij waren. Twee van hen waren omgekomen omdat hij niet voorzichtig genoeg was geweest. Hetzelfde gold voor hun gezinnen. Hoe naïef was hij geweest om te geloven dat zijn vijanden hun moorddadige wraak werkelijk tot een enkele dag zouden beperken. Hoe dwaas om te denken dat zijn volk na een nacht en een dag van vechten van alle bedreigingen bevrijd zou zijn. Hun hele geschiedenis lang hadden de Joden altijd vijanden gehad die het volk van God van de aardbodem wilden wegvagen, zoals Haman zojuist had geprobeerd. Zouden de kinderen van Abraham ooit rust en vrede vinden?

Mordechai zuchtte. Nee. Er zou geen rust voor hen zijn, totdat de beloofde messias eindelijk zou komen om hen te verlossen.

Deel I

*De HEER wilde de muur rondom Sion vernietigen:
hij spande het meetlint, trok zijn verwoestende hand niet terug,
hij bracht rouw over wallen en muren, die tezamen bezweken.*

*Haar poorten zijn ter aarde gezonken,
de grendels stukgeslagen en vernield.*

Klaagliederen 2:8-9a

1

Susa, Perzië
December, 28 jaar later

Nehemia liep de wenteltrap naar de paleiskeukens af en bleef even voor de overwelfde doorgang staan om te genieten van de warmte die van de grote vuren en enorme ovens af sloeg. Hij werd begroet door de geur van geroosterd vlees en vers brood in de oven. Dit was een onderdeel van zijn werk waarvan hij genoot, vooral op vroege winterdagen zoals deze, wanneer het moeilijk was om de grotachtige paleisruimtes boven warm te stoken. Hij keek naar de zwetende koks met rode gezichten en de keukenhulpen die druk in de weer waren met het snijden van groentes, het villen van een geit en het plukken van watervogels. Deze mannen zouden waarschijnlijk liever in een koelere ruimte werken.

Niemand keek op toen Nehemia de enorme ruimte betrad, een keuken die groot genoeg was om het eten voor de koning en duizenden gasten te bereiden. Als de vertrouwde schenker van de koning inspecteerde Nehemia de paleiskeukens en voorraadkamers iedere dag, om ervoor te zorgen dat niemand die een bedreiging zou kunnen vormen voor koning Artaxerxes ooit door de leveranciersingang de keuken binnen zou komen en de stenen trap naar diens eetkamer zou beklimmen.

Het smalle raam stond open en Nehemia hoorde buiten de zware tred van ossen en het ratelen van de houten wielen van de kar van een leverancier. De wijn die hij verwachtte, was aangekomen. Hij liep door de rokerige keuken naar de andere kant om de grote deuren voor de leverancier te openen, waardoor er een vlaag koele lucht naar binnen sloeg, samen met een hoop opwaaiende droge

bladeren. Buiten stopte een kar met een hoge stapel voorraadkruiden van gebakken klei, die met stro tegen schokken beschermd waren. Nehemia trok zijn zwaard om het stro te controleren op verstekelingen.

‘Goedemorgen, Saul,’ zei hij tegen de man die de ossen had gemend.

De menner bond de teugels vast aan een paal en draaide zich om. Het was niet Saul, maar een onbekende. Nehemia verstrakte.

‘Wie ben jij? Wat doe je hier?’

‘Ik ben Sela ben Chobja. Ik doe vandaag de leveringen voor Saul.’

‘Niet als ik nergens van weet! Waarom is mij niets gezegd? Wie heeft je door de poort gelaten? Wie is hier verantwoordelijk voor?’

‘Ik heb gezegd dat het goed was,’ zei een stem achter Nehemia.

Hij draaide zich met een ruk om naar Joëd, de paleisklerk die de leveringen en betalingen bijhield.

‘Sela is een vriend en –’

Nehemia had zijn zwaard nog steeds in zijn rechterhand, maar hij greep het gewaad van de klerk met zijn linkerhand vast en trok de man naar zich toe tot hun gezichten nog maar enkele centimeters van elkaar verwijderd waren. ‘Niemand komt deze burcht binnen zonder mijn toestemming, begrepen? Niemand! Jullie vertrekken allebei, nu! En kom nooit meer terug.’ Hij liet Joëd los en duwde hem door de open deur naar buiten.

‘Maar... h-heer...’ sputterde de man tegen. ‘I-ik ken Sela al vanaf dat ik een kind was. Ik kan mijn hand voor hem in het vuur steken en –’

‘Daar twijfel ik geen moment aan. Koning Ahasveros kende de man die zijn slaapkamer binnendrong en hem vermoordde ook. Het was een van zijn hovelingen.’ De oude woede laaide op in Nehemia en ogenblikkelijk was hij terug in zijn slaapkamer op de avond dat zijn vader de deur opendeed voor een kennis en vervolgens vermoord werd. Hij gaf de klerk nog een duw waardoor de man achteruit wankelde en tegen een van de ossen botste. ‘De erfgenaam van koning Ahasveros kan het zich niet veroorloven om wie dan ook te vertrouwen,’ ging hij verder. ‘Iedere prei en linze, iedere wijnzak

wordt zorgvuldig door mijn staf en mij geïnspecteerd voordat die het paleis binnenkomt, en hetzelfde geldt voor iedere man die de goederen aflevert, bereidt of serveert.’

‘Alstublieft, heer... ik zal het nooit meer laten gebeuren –’

‘Dat klopt, Joëd. Dat zul je ook niet. Wachters!’ Hij riep de wachters van de koning, die vanaf hun posten in de keuken toekeken. ‘Breng deze mannen tot over de brug en buiten de citadel.’

‘En de wijn, heer?’ vroeg een van de wachters.

‘Terugsturen. Zeg hun dat ze me op de hoogte moeten brengen als ze de volgende keer een nieuwe man sturen.’

Nehemia draaide zich om en liep naar binnen. Hij sloeg de deur achter zich dicht en schoof de grendel ervoor. Alle activiteit in de keuken was stilgevallen, alsof de ijskoude wind de mannen ter plekke had laten bevriezen. Hij zag hoe twee jonge kokshulpjes elkaar aankijken alsof ze hem een onredelijke tiran vonden. Ze werkten nog niet heel lang in de keuken, en hoewel Nehemia en zijn staf van schenkers en beveiligers de achtergrond van de nieuwkomers grondig hadden onderzocht, zouden ze altijd verdacht blijven totdat ze zichzelf hadden bewezen. Hij liep naar de tafel waar ze pluimvee hadden staan plukken. De veertjes plakten aan hun handen en bedekten de tafel als sneeuwvlokken. ‘Denken jullie dat mijn optreden overdreven is? Dat ik te voorzichtig ben?’

‘Nee, heer.’ Beide jongemannen schudden hun hoofd, maar de manier waarop ze elkaar hadden aangekeken zei iets heel anders.

‘Luister, jullie allemaal,’ zei hij tegen al het keukenpersoneel. ‘Over een paar maanden komen de officiële vertegenwoordigers van de koning uit alle satrapieën en provincies van het rijk hiernaartoe en begint de jaarlijkse reeks van banketten. Dat gaat een maand duren, en het kan makkelijk een nachtmerrie voor de beveiliging worden als we onze waakzaamheid laten verslappen. Het Perzische hof kent een lange historie van intriges, machtsstrijd en aanslagen. Eén kleine fout, zoals het accepteren van een zending met een onbekende voerman, en het leven van koning Artaxerxes zou in gevaar kunnen zijn.’ En als diens schenker zou ook Nehemia zijn leven verspelen.

Hij keek naar de koks, de hulpkoks en de keukenhulpjes totdat hun onderdanige houding voldoende duidelijk maakte dat ze de ernst van het incident inzagen. ‘Goed, aan het werk. De koning wil op tijd eten.’

Nehemia bleef de rest van de ochtend in de keuken op zijn post en hield het personeel in de gaten terwijl de middagmaaltijd werd bereid. Toen koning Artaxerxes om zijn eten vroeg, klom hij via de stenen wenteltrap naar de eetkamer, samen met de dienaren die de uitgebreide maaltijd droegen en serveerden. Zelf droeg hij de wijnkruik en de gouden *rhyton*, de drinkbeker met leeuwenkop; zijn aanwezigheid verzekerde Artaxerxes ervan dat iedere kruimel voedsel en elke druppel wijn zorgvuldig waren geïnspecteerd. Als de koning daar om vroeg, stond de schenker klaar om alle gerechten en dranken voor te proeven.

Na de maaltijd was Nehemia weer onderweg naar de keuken toen een van de andere schenkers hem op de trap aansprak. ‘Er staat een man bij het poorthuis, die u wil spreken.’

‘Weet je wie het is? Toch niet die onnozele klerk die ik vanochtend heb ontslagen en die om zijn baantje komt smeken?’

‘Nee, heer. Ik heb hem nooit eerder gezien. Maar als ik op zijn kleding en verschijning afga, denk ik dat het een Jood is.’

Nehemia vroeg zich af of de andere schenker of iemand van de bewakers met wie hij werkte, wist dat hij ook een Jood was. Waarschijnlijk niet. Net als zij droeg hij het uniform van het paleis personeel.

‘Ik ga kijken wie het is en wat hij wil. Neem mijn verplichtingen hier waar tot ik terug ben.’ Hij liep door de paleisgangen en stak de open binnenplaats over naar het poorthuis, geërgerd over de onderbreking. Wie de bezoeker ook was, hij zou een veiligheidscontrole moeten ondergaan voordat hij toegang kreeg tot het paleis en de burcht. Met een ruk opende hij de deur, zich voorbereidend op een ruzie... en stond tegenover zijn broer. Zag hij het goed? Hij gaf een schreeuw van vreugde voordat hij hem in een stevige omhelzing van de grond tilde.

‘Chanani! Wat doe jij hier in vredesnaam? Jij hoort in Jeruzalem te zitten!’

Chanani lachte hijgend. ‘Zet me neer, dwaas die je bent! Ik kan nauwelijks ademhalen!’

Nehemia liet hem zakken en lachte zijn broer toe, met zijn handen op diens schouders. ‘Laat me eens naar je kijken! Ongelooflijk dat je hier bent! Ik had niet gedacht dat we elkaar ooit zouden terugzien.’

‘Ik ook niet,’ zei Chanani, over zijn ogen wrijvend.

‘Hoe lang is dat geleden, mijn broer? Twaalf jaar?’

‘Bijna dertien.’

Nehemia omhelsde hem opnieuw. ‘Ik had met jou en Efraïm mee moeten gaan naar Jeruzalem. Zodra jullie vertrokken waren, had ik spijt van mijn beslissing en wenste ik dat ik anders had gekozen.’ Hij dacht terug aan de nacht vol gebed, waarin hij worstelde met de vraag of hij zich al dan niet moest aansluiten bij de karavaan van rabbi Ezra en met zijn broers mee moest trekken naar Juda. Hij vond toen dat hij te veel verschuldigd was aan Mordechai om te gaan.

‘Je ziet er heel goed uit, Chanani. Je gedijt kennelijk goed in het Beloofde Land. Ik kan je niet zeggen hoe blij ik ben om je te zien! Hoe is het met Efraïm?’

‘Heel goed. Hij is getrouwd en werd vader toen we nog onderweg waren.’

‘En jij? Ben je getrouwd?’

Er verscheen een grijns op Chanani’s gezicht. ‘Ja. Mijn prachtige vrouw heeft me een zoontje en een dochter geschonken. En jij, mijn broer?’

Nehemia wuifde de vraag weg. ‘Te druk om naar een vrouw te zoeken. Maar vertel eens, waarom ben je hier? Je hebt toch niet besloten om terug te keren?’

‘Nee, zeker niet,’ antwoordde Chanani. ‘Ik ben hier als assistent van de officiële delegatie uit Juda. Ik werk als schrijver, net als abba.’

Nehemia’s glimlach verdween toen Chanani hun vader noemde. Voor de tweede keer die dag voelde hij een stekend verdriet en beleefde hij weer de nacht waarin hun vader de deur opendeed voor zijn moordenaar. ‘Herinner jij je abba, Chanani? Je was nog maar vier.’

‘Niet heel goed. Ik herinner me dat hij heel groot was, en dik, zwart haar had, net als jij. Verder herinner ik me zijn lach, dreunend als een donderslag, en hoe hij me altijd in de lucht gooide en weer opving.’

Ze zwegen beiden even. ‘Maar waarom ben je nu hier?’ vroeg Nehemia opnieuw. ‘Jullie delegatie is een paar maanden te vroeg voor de schattingceremonies.’

‘We zijn gekomen om ons verslag vervroegd aan koning Artaxerxes aan te bieden en hem om een verlaging van de schatting te vragen. De droogte in Juda heeft twee seizoenen lang aangehouden, het volk lijdt. En we moeten ook belasting betalen aan de provinciale schatkist.’

‘Is gouverneur Ezra bij jullie?’

‘Nee. Hij is een paar jaar geleden teruggetreden als de gouverneur van Juda. De vooraanstaande burgers en districtsleiders overtuigden hem ervan dat hij zijn werk als onze leider en leraar had voltooid. Hij studeert en schrijft nu en gebruikt zijn enorme kennis om een geschiedenis van ons volk op te stellen. Ik heb begrepen dat het iets is wat hij altijd al wilde doen.’

Ze hadden al die tijd stilgestaan en Nehemia voelde weer de rusteloosheid die hem in beweging zette. Zijn onbeheersbare, nerveuze energie dreef hem altijd voort en hield hem van zonsopgang tot lang na zonsondergang aan het werk. ‘Loop je met me mee, Chanani? Ik zal je de binnenplaatsen van het paleis laten zien en de *apadana*, waar de koning zijn banketten voor duizenden mensen houdt. Heel indrukwekkend.’

‘Morgen misschien. Ik hoopte eigenlijk dat je met me mee zou gaan om de anderen te ontmoeten. We hebben je zo veel te vertellen.’

‘Nu? Ik zou het heerlijk vinden om over het leven in het Beloofde Land te horen, maar...’ Hij keek even om zich heen en vroeg zich af of hij zich die middag een paar uur vrij kon veroorloven. In gedachten nam hij de lijst van zijn verantwoordelijkheden door voordat hij een beslissing nam. ‘Goed dan. Ik ga met je mee. Maar ik kan niet heel lang blijven.’

Chanani liep voor Nehemia uit, onder de Koningspoort door en over de brug naar de stad. ‘Ik was vergeten hoe indrukwekkend de burcht van Susa is,’ zei hij, over zijn schouder naar het hoog oprijzende paleis kijkend. ‘Sommige anderen die hier nog nooit waren geweest, waren onder de indruk van de enorme afmetingen van alles. Ze zeiden dat ze zich net mieren voelden naast al die torenhoge gebouwen.’

‘Dat is precies wat de koning wil,’ antwoordde Nehemia. ‘Die grootsheid is een passend decor voor de troon van het Perzische rijk.’

‘Ja, maar begrijpt de koning ook wat dat eigenlijk kost? Zijn belastingen verlammen ons. Veel mensen in zijn rijk zijn arm en berooid, inclusief onze Joodse volksgenoten in Juda.’

‘Echt waar? Daar had ik geen idee van.’ Nehemia vroeg zich af of hij verblind was geraakt voor de problemen van het rijk, omdat hij zijn hele leven hier in Susa had doorgebracht. Zou hij die Perzische weelde ook met andere ogen zien als hij samen met zijn broers was teruggekeerd naar Jeruzalem?

‘En wat is nu jouw taak in dit schitterende paleis?’ Chanani’s vraag onderbrak zijn gepeins.

‘Ik ben de schenker van koning Artaxerxes.’

‘Echt waar?!’ Chanani bleef midden op de overvolle straat staan, waardoor verschillende voetgangers tegen hen op botsten.

‘Ja, echt waar. Het is mijn taak om de veiligheid van zijn eten en wijn te garanderen. Maar mijn taken houden nog meer in. De schenkers van de koning zijn behalve voor het eten ook nog verantwoordelijk voor allerlei andere aspecten van de veiligheid binnen de citadel. Zoals je je kunt voorstellen, is Artaxerxes bijzonder bezorgd over zijn veiligheid na wat er met zijn vader is gebeurd.’ Hij zweeg even. ‘En als iemand dat kan begrijpen, dan zijn jij en ik dat wel, toch, Chanani?’

‘Natuurlijk. En ik ben heel trots op mijn grote broer.’ Chanani liep verder door de drukke straten. ‘Vertel eens hoe je op die hoge positie bent gekomen. Toen ik vertrok, werkte je als ambtenaar bij de overheid.’

‘Koning Artaxerxes stelde Mordechai aan het hof aan als hoofd van de beveiliging toen hij hoorde dat hij, jaren daarvoor, een complot tegen de vader van de koning aan het licht had gebracht en daarvoor was beloond. Hij vroeg hem betrouwbare bewakers in dienst te nemen om de veiligheid binnen de burcht te garanderen. Ik wilde die baan in eerste instantie niet omdat ik niet wist hoe ik de Almachtige kon dienen als schenker van de koning. Maar Mordechai wist me ervan te overtuigen dat God mensen van gebed en geloof nodig had in alle functies. Hij zei ook dat een schenker een nog hogere vertrouwenspositie bekleedt dan een bewaker. En hij had gelijk.’

Buiten adem van hun stevige wandeling bereikten ze het Joodse deel van de benedenstad van Susa en gingen het huis waar de samenkomst zou plaatsvinden binnen. Nehemia deed zijn buitenmantel uit, want op de stookplaats brandde een stevig vuur, waardoor de ruimte oververhit was.

‘Ik wil jullie voorstellen aan mijn broer Nehemia,’ zei Chanani tegen de delegatie uit Jeruzalem. Hij maakte de ronde langs iedereen voordat hij eraan toevoegde: ‘Hij heeft nu een nog belangrijkere positie in het paleis dan op het moment dat ik vertrok. Hij is schenker van de koning.’

Iedereen leek bijzonder verheugd over dat nieuws, maar Nehemia zette de zaken onmiddellijk recht. ‘Helaas zal mijn werk als schenker van de koning van weinig nut zijn voor jullie delegatie. Als ik een schrijver was geweest, had ik er misschien voor kunnen zorgen dat jullie petitie de troonzaal zou bereiken. Maar hoewel ik van zeer nabij toegang heb tot koning Artaxerxes en zijn volledige vertrouwen geniet, is het mij niet toegestaan om in zijn tegenwoordigheid te spreken, behalve wanneer hij me dat vraagt. Maar natuurlijk ben ik graag bereid jullie alles over het Perzische hof te vertellen wat voor jullie van nut kan zijn.’

‘Dat stellen we zeer op prijs.’

‘Maar misschien is het goed als ik eerst een beter beeld heb van de situatie in Juda,’ gaf Nehemia het gesprek een andere richting. ‘Vertel me om te beginnen eens over Jeruzalem.’

Het werd stil in de kamer, alsof hij naar een tragisch overlijden had gevraagd. De leider van de delegatie zuchtte diep voordat hij met een somber gezicht begon te vertellen. ‘Het gaat heel slecht met de mensen die de ballingschap hebben overleefd en die nu in de provincie Juda wonen. Ze zijn er het mikpunt van spot.’

Zijn woorden en de ernstige toon waarop hij sprak, schokten Nehemia. Hij liet ze even tot zich doordringen voordat hij voorover leunde op zijn stoel. ‘Ga door.’

‘Als ik naar de geweldige stad Susa kijk, met reusachtige muren en torens en de verbluffende burcht op de heuvel, dan denk ik dat die de luister van de koningen die hier regeren, weerspiegelt. Onze Koning is de Almachtige, maar Zijn stad is geen symbool van Zijn macht en glorie. De muur van Jeruzalem is afgebroken en de poorten zijn in vlammen opgegaan.’

‘Wacht even,’ zei Nehemia, die nog verder voorover leunde. ‘Wil je zeggen dat er geen muren rond de stad staan? Dat de mensen geen verdediging hebben tegen hun vijanden?’

‘Dat klopt. Toen de Babyloniërs de stad in brand staken, verbrandden niet alleen de poorten, maar begonnen de blokken zandsteen van de muur door de hitte van de vlammen ook te verbrokken. Het leger van Babylon verwoestte alle versterkingen.’

‘En hoewel de oostzijde van de stad altijd beschermd werd door een steile helling,’ ging een andere man verder, ‘zijn alle dragende terrassen ingestort, eerst door het vuur, daarna door regen en verweering.’

‘Een aantal mannen uit onze gemeenschap heeft jaren geleden geprobeerd de muren te herbouwen,’ ging de leider verder. ‘Maar de vijandige volkeren om ons heen wisten een edict van de Perzische koning los te krijgen dat bepaalde dat we moesten stoppen. Ze dwongen ons zelfs om wat er al gebouwd was weer af te breken.’

‘Dat is een schandaal!’ Nehemia’s woede laaide op alsof er olie op vurige kolen werd gegooid. ‘En de tempel van de Almachtige? Die is toch zeker wel beschermd en veilig?’

‘Nee, ook die is onbeschermd, zonder muren. De Leviëten die er de wacht houden, hebben hun handen vol aan het beschermen van

de tempelschatten. We kunnen niet op de gouverneur van Samaria vertrouwen, of op zijn provinciale garde, als hij die al zou sturen. Alle buurvolkereen om ons heen haten ons: de Samaritanen en Edomieten, de Ammonieten en Arabieren. Ze zouden niets liever zien dan dat we allemaal in het graf lagen.'

'Is er dan geen mogelijkheid om de stad te versterken?' vroeg Nehemia.

'Als we dat zouden proberen zonder toestemming van koning Artaxerxes, zou het gezien worden als een daad van rebellie. En waar moeten we het geld vandaan halen? We zijn hier tenslotte omdat we de belastingen die hij ons oplegt niet kunnen dragen. De herbouw van de muur is een onmogelijke onderneming.'

Nehemia schudde zijn hoofd, niet in staat te bevatten wat hij hoorde. 'Jullie vertellen me dus dat de stad en de tempelberg allebei volkomen onbeschermd en dus kwetsbaar zijn. Onze vijanden zouden zomaar binnen kunnen komen om ons volk uit te moorden en Jeruzalem en de tempel van de Almachtige opnieuw te verwoesten?'

'Volkomen onbeschermd en dus kwetsbaar,' beaamde de leider. 'En daarom is het aantal rooftochten en aanvallen na twee jaar van droogte enorm toegenomen. Onze vijanden slaan 's nachts toe, op zoek naar graan en ander eten, vanwege de honger. Niemand voelt zich veilig.'

'Een jonge vriend van mij, Jitschak ben Refaja, werd een paar maanden geleden vermoord,' zei Chanani. 'Zijn huis in Jeruzalem werd beroofd. Jitschak stond op het punt om te gaan trouwen en had net een nieuw huis voor zijn bruid gebouwd. De dieven doodden hem en haalden de voorraadkamer leeg. Hij woonde trouwens dicht bij Efraïm en zijn gezin. Het had hun ook kunnen gebeuren.'

Nehemia voelde een enorme woede in zich opkomen toen het beeld van de hulpeloze stad steeds duidelijker werd. Veiligheid was zijn leven, zijn hartstocht. Hij begon te begrijpen wat hun leider bedoelde toen hij zei dat het heel slecht ging met het volk en dat het het mikpunt van spot was. Maar wat kon hij eraan doen? 'Ik moet

terug naar mijn werk in de burcht. We spreken elkaar later nog,' beloofde hij toen hij vertrok.

De woorden van de Joodse leider bleven de hele middag en avond in zijn gedachten naklinken, nog tot lang nadat hij zich voor de nacht naar zijn sobere woonvertrekken in de burcht had teruggetrokken. *'Het gaat heel slecht met de mensen (...). Ze zijn er het mikpunt van de spot.'* Het nieuws was ontstellend, niet alleen vanwege de mensen die beroofd en gedood werden door hun vijanden, maar ook omwille van de Almachtige.

Nehemia koppelde zijn zwaard los en trok zijn uniform uit. Zijn bed was voor hem opgemaakt, maar hij was nog niet aan slapen toe. Nadat hij de luiken voor het raam had geopend keek hij naar het uitgestrekte sterrentapijt boven het dak van het paleis.

Zoals de schitterende stad Susa de Perzische koning glorie en eer bezorgde, zouden de stad en de tempel van de ene, ware God ook Hem glorie en eer moeten bezorgen. Het ontbreken van stadsmuren en poorten betekende een schande en lokte bespottung uit. De heidenen zouden Jeruzalem makkelijk opnieuw kunnen verwoesten, zoals ze honderdveertig jaar eerder ook hadden gedaan. Erger nog, de kwetsbaarheid van de stad was voor hun vijanden de boodschap dat de Allerhoogste niet in staat was – of niet bereid – om Zijn volk te beschermen.

Nehemia deed het raam dicht en liep op en neer in de kamer. In het besef dat zijn werk al voor de ochtendschemer begon en hij zijn slaap dus nodig had, blies hij zijn lamp uit en liet zich op zijn bed vallen. Op een of andere manier gaven het weerzien met Chanani en de dubbele herinnering van die dag aan zijn vaders tragische dood hem het gevoel dat hij weer een kind was: hulpeloos, kwetsbaar. Hij had zichzelf en zijn broers in die nacht, lang geleden, gered door zich met de jongens te verstoppen in de krappe ruimte tussen de muur en de grote houten kast die zijn vader in een hoek van de kamer had gezet. Ze hadden zich vaak in die ruimte verstopt als ze aan het spelen waren. Maar hoewel zijn instinct hem aanspoorde om opnieuw een manier te vinden om zijn broers te beschermen, al zijn broeders en zusters in Jeruzalem, ont-

brak het de schenker van Artaxerxes aan de middelen om dat te doen.

‘Het gaat heel slecht met de mensen die de ballingschap hebben overleefd en die nu in de provincie Juda wonen. Ze zijn er het mikpunt van spot.’

Hier, alleen in zijn kamer, deed Nehemia geen moeite om zijn tranen in te houden.

Perzië, 445 v.Chr. Nehemia, de schenker van koning Artaxerxes in Perzië is diep geschokt als hij hoort dat de muren van Jeruzalem zijn afgebroken en dat de poorten zijn verbrand. Hij bidt tot God om hulp en zijn gebeden worden verhoord: de koning geeft hem toestemming om naar Jeruzalem te reizen en de muren van zijn stad weer op te bouwen.

Maar Nehemia heeft geen idee van de gevaren die hem wachten. De leiders van de omringende volken tonen zich brute vijanden, die samenspannen om de wederopbouw te stoppen. En de extreme droogte zorgt voor hongersnood, waardoor veel ouders zich genoodzaakt zien om hun kinderen als slaven te verkopen. In deze moeilijke tijd zet Nehemia alles op alles om de muren van Jeruzalem te herbouwen, en blijft hij vertrouwen op de beloften van zijn God.

**‘En wéér weet Lynn Austin een Bijbels verhaal
zo levend neer te zetten dat het is of je erbij bent.’**

– Nederlands Dagblad

NUR 342

9 789029 735759

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT